

Oponentský posudek

David Č e n ě k: *Typologie indiánského hrdiny v mexickém hraném filmu*.
Diplomová práce. Katedra filmových studií FF UK, Praha 2005.

Píšu tento posudek či spíše komentář v nezáviděníhodné pozici k tématu nekompetentní osoby, kterou sice dané téma obecně zajímá, ale nemá k němu vůbec co dodat. Můj pohled tedy bude boční, spíše metodologický a z neznalosti věci nepochybně i nevnímavý k různým valérům či možnostem tématu. Překvapení mi autor připravil již tím, jaký prostor ve své práci věnoval vůbec identifikaci mexického indiána. Netušil jsem, že je to problém, u severoamerických indiánů jsem na něj nikdy nenarazil. Zároveň samozřejmě chápu, že pro práci o indiánských postavách v mexickém filmu je to kruciólní otázka. Diplomová práce Davida Čeňka má promyšlenou strukturu. Postupuje od obecného indigenistického pohledu na téma k přehledné informaci o dějinách mexické kinematografie z hlediska reprezentace indiánských postav až po detailní analýzu vybraných filmových děl. Pro reflexi tématu si autor vytvořil typologické schéma, které se na jednu stranu tváří jakoby filmologicky, ale ve skutečnosti vlastně vychází účelově vstříc indigenistické optice. Toto schéma tvoří konceptuální rámec celé práce, který je možná trochu diskutabilní. Indiánské postavy (a filmy) autor grupuje do tří skupin podle míry jejich angažmá v indigenistickém hnutí – tedy na postavy **statické** (tj. ty, které pouze reprezentují indiánský kolorit), postavy **homogenní** (tj. ty, které se již v ději angažují, ale distanční způsob reprezentace – pokud jsem to dobře pochopil – výsledný obraz problematizují či dokonce diskvalifikují) a konečně postavy **heterogenní** (tj. postavy řekněme autentické, tedy s plnohodnotným vlivem na zobrazované děje). Nejsem si tak docela jist, zda jsem resumoval jejich odlišnost správně, ale to je právě ten problém.

Měl jsem při četbě pocit, že se autor jakoby zdráhá na ostro artikulovat otázku dobových strategií reprezentace indiánského etnika, ale možná se mýlím, protože se této otázky vlastně z různých stran neustále tak či onak dotýká a jenom způsob, jakým tak činí, maně vyvolává vzpomínky na teorii odrazu. Ale už jak tato slova píšu, cítím, že jsem nespravedlivý. Ta čtenářská nejistota nicméně samozřejmě o něčem vypovídá. Snad o tom, že tak, jako je Čeňkova práce – teď vyjadřuji laické přesvědčení – kontextuálně ukotvena v diskurzu indigenistickém, měla být se stejnou průzračností ukotvena v metodologickém diskurzu filmologickém. Chci tím hlavně vyjádřit to, že filmologická průprava dala autorovi do rukou nástroje, kterými romanisté, resp. iberoamerikanisté nedisponují, jinými slovy – má

před nimi nad filmovými „texty“ při jejich sémantickém čtení určitý náskok a ten náskok by měl být v analýzách filmů zřetelnější.

Na druhou stranu jsem si nad celou prací sebekriticky uvědomil, že jejímu tématu je půdorys diplomové práce zoufale těsný a že jsme jako katedra autora bezděky vyslali na badatelskou cestu, která odkryla velmi rozlehlou pevninu. Oceňuji, že se autor při její rekognoskaci neomezil na hrubé obrysové tahy a dal nám spatřit její terén v jeho rozmanitosti i složitosti. Jde o nadstandardní práci, v níž se zúročil autorův půlroční studijní pobyt v Mexiku a která „prvovýstupově“ kultivovala pole neorané. Navrhuji ohodnotit diplomovou práci Davida Čenka známkou výborně.

PhDr. Ivan Klimeš